

ἀνεφώνησε, μόλις ἀναχαιτίζων τὴν ὀργήν του καὶ πλησιάζων πρὸς τὸν Μορῆς. Ἐχασες λοιπὸν τὸν νοῦν σου σήμερον; Διατί εἶπες εἰς αὐτὴν τὴν κυρίαν ὅτι ἡ φλανέλλα δὲν ἦτο ὅλη ἐξ ἐρίου καὶ ὅτι στενεύει;

— Διότι μὲ ἠρώτησε περὶ τούτου, καὶ ὤφειλον νὰ τῇ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος.

— Τὴν ἀλήθειαν!!! ἀνέκραξεν ὁ προϊστάμενός του.

Πλὴν ἐν τῷ μεταξὺ πολλαὶ κυρίαι διηυθύνθησαν πρὸς τὸν Μορῆς καὶ ὁ κύριος Βλάχος ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῇ.

— Εἶναι τῶντι αὐτὰ μεταξωτὰ τῆς Γαλλίας; ἠρώτησε μία τῶν κυριῶν, δεικνύουσα τὰ πρὸς ὑπόδειγμα ἐκτεθειμένα ὑφάσματα.

— Ὅχι, Κυρία, ἐπιθύρῃσεν ὁ Γεώργιος, ἐρυθριῶν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν.

— Τὸ ὑπώπτειον πολὺ, μολονότι ἦσαν οὕτω σημειωμένα, παρετήρησεν ἡ κυρία κατὰ λάθος ἔγινε τοῦτο ἀναμφιβόλως;

— Ὅχι, Κυρία.

— Πῶς! Τότε λοιπὸν ἔγινεν ἐν γνώσει;

— Μάλιστα, Κυρία.

— Καὶ διατί θέτετε ψευδεῖς ἐπιγραφὰς ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων σας;

— Διὰ νὰ τὰ πωλῶμεν εἰς μεγαλειτέρας τιμὰς.

— Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι κλοπή! ἀνέκραξεν ἡ κυρία ὀπισθοδρομοῦσα.

— Τὸ γνωρίζω, Κυρία, ἠναγκάσθη νὰ εἰπῇ ὁ φιλαλήθης ὑπάλληλος.

— Καὶ τοῦτο εἶναι σύνηθες εἰς τὸ κατὰστημά σας;

— Μάλιστα, Κυρία.

— Φρικτὸν πρᾶγμα! Ἀλλὰ σεῖς πῶς τὰ λέγετε αὐτὰ τὰ πράγματα; Μήπως τυχὸν διάκεισθε εἰς ἔριδας πρὸς τοὺς προϊσταμένους σας;

— Τὸυναντίον, Κυρία, οὐδέποτε ἤμην εἰς καλλιτέρας σχέσεις μετ' αὐτῶν, ὅπως σήμερον τὴν πρωΐαν.

— Παράδοξον! περετήρησεν ἡ κυρία. Ἀλλὰ τότε διατί λοιπὸν ὀμιλεῖτε μετὰ τσαύτης εἰλικρινείας;

— Διότι μοὶ ἀποτείνετε ἐρωτήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλω νὰ ἀπαντῶ εἰλικρινῶς.

— Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀξιοθαύμαστον! Καὶ λέγετε πάντοτε τὴν ἀλήθειαν;

— Τώρα μάλιστα, Κυρία.

— Καὶ οἱ προϊστάμενοί σας τὸ γνωρίζουν;

— Ὅχι, ἀναμφιβόλως.

— ὦ! τὸ πιστεῦω βεβαίως, ἀπεκρίθη ἡ κυρία. Ἀλλὰ εἴπατέ μοι, προσέθηκεν, εἶμαι περὶεργος νὰ μάθω τί εἶναι τὰ μεταξωτὰ αὐτὰ, τὰ ὁποῖα παρουσιάζετε ὡς μεταξωτὰ τοῦ Λυών;

— Εἶναι ἀγγλικὰ μεταξωτὰ κατωτέρας ποιότητος.

— Καὶ πόσον κοστίζουν πράγματι τὸ μέτρον;

— Δύο φράγκα καὶ πεντήκοντα ἑκατοστὰ.

— Καὶ τὰ πωλεῖτε ἀντὶ τεσσάρων φράγκων καὶ πεντήκοντα ἑκατοστῶν! σχεδὸν τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας των! Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι φοβερόν!... Οὐδέποτε πλέον θὰ πατήσω τὸν πόδα μου εἰς αὐτὸ τὸ κατὰστημα, καὶ θὰ φροντίσω νὰ εἰδοποιήσω τὰς φίλας μου, λέγει ἡ κυρία, ἀπωθοῦσα τὰ ὑφάσματα καὶ ἀπομακρυνομένη.

Τῆς σκηνῆς ταύτης μάρτυς ἦν ὅχι πλέον μόνος ὁ κύριος Βλάχος, ἀλλὰ καὶ οἱ συνεταῖροι αὐτοῦ, οἵτινες εἶχον μείνει ἐκπληκτοὶ δι' ὅσα ἤκουσαν.

Τέλος ὅλοι ὁμοῦ ἀνέκραξαν·

— Τί σημαίνει τοῦτο, Κύριε!

— Ἐτρελλάθητε! θέλετε νὰ μᾶς καταστρέψετε; ἠρώτησεν ὁ κύριος Νουάρ.

— Μᾶς ἐκάματε νὰ χάσωμεν δέκα χιλιάδας φράγκα εἰς μίαν ὥραν! ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Σέμ.

— Ἐδιώξατε ἐκ τοῦ καταστήματός μας ὅλους τοὺς ἀγοραστάς! Τί σὰς ἤλθε;

— Μὲ ἐρωτῶσι καὶ ἀποκρίνομαι τὴν ἀλήθειαν, λέγει ὁ Μορῆς κατατεθορυβημένος ἐκ τῶν ἐπιπλήξεων, αἵτινες βραγδαίως ἔπιπτον ἐπ' αὐτοῦ.

— Τὴν ἀλήθειαν! Τί ἐννοεῖς μὲ τοῦτο;... Ἀμφιβάλλεις περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἐπιγραφῶν μας! λέγει ὁ κύριος Νουάρ.

— Ἐννοεῖς ὅτι θέλομεν νὰ ἀπατῶμεν ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τῶν ἐμπορευμάτων μας, διὰ νὰ τὰ πωλῶμεν ἀκριβώτερα; προσέθηκεν ὁ κύριος Σέμ.

— Εἶναι ἡ ἀλήθεια, Κύριοι, καὶ πρέπει νὰ τὴν εἰπῶ, καὶ ἂν ἐπρόκειτο ἀκόμη νὰ ἀποθάνω, ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος τεταραγμένος.

— Φύγε ἀπὸ τὸ κατὰστημά μας, ἀνέκραξεν ὁ κύριος Νουάρ.

— Κρημνίσου ἐξω, ἄθλιε! προσέθηκεν ὁ κύριος Βλάχος.

— Καὶ οὔτε νὰ πατήσης πλέον τὸ κατώφλιον τῆς θύρας μας, ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Σέμ.

Μετὰ τὰς φιλοφροσύνας ταύτας ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἡμέτερος Μορῆς κακὴν κακῶς ἐξῆλθε τοῦ καταστήματος συμπαραλαβὼν καὶ τὸ διὰ τὴν δεσποσύνην Αἰλλ' δέμα τῶν μεταξωτῶν βαδίζων δὲ κατὰ τύχην ἔλεγε καθ' ἑαυτόν·

— Ἀξιόλογα! Μόλις παρῆλθον ἐξ ὧραι ἀφ' ἧς ἤρχισα νὰ ὀμιλῶ ἀπλῶς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἰδοὺ χωρὶς νὰ πράξω ἄλλο τι ἀδίκημα, ἀπεκληρώθην ὑπὸ τοῦ θεοῦ μου καὶ ἀπεδιώχθην ὑπὸ τῶν προϊσταμένων μου! θὰ πάθω ἄρ' ἂν γέ το αὐτὸ καὶ μὲ τὸν ἄλλον κόσμον; θὰ μὲ ἀποδιώξῃ ἐπίσης καὶ αὐτὴ ἡ Λουίζα, ἐὰν συμβῇ νὰ τῇ εἰπῶ μικρὰς τινας ἀληθείας, ὅχι πολὺ εὐαρέστους; Τῶντι λοιπὸν ἡ κοινωνία θὰ μὲ κλείσῃ εἰς φρενοκομεῖον ὡς παράφρονα ἐπικίνδυνον;

πῶλαι ἀπετέλεσαν σωματεῖον. Ἐκτοτε τὰ καφενεῖα ἐπολλυπλασιάσθησαν τοσοῦτον ἐν Περσιῶσι κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα, ὥστε ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ' ἦσαν 600. Ἐγένοντο δὲ ταῦτα τόπος συνεντεύξεως ἀνθρώπων ἐπισήμων, καὶ ἐγκατελείφθησαν τὰ καπηλεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα πρότερον ἐσύχναζον, μὴ θεωρουμένου τοῦ τοιοῦτου ὡς ἔχοντός τι τὸ ἄτοπον. Ἡ ἐπιδρασίς λοιπὸν τῶν καφενείων ἐπὶ τοῦ αἵωνος ἦτο ἀγαθὴ, ὁλεθρία δὲ ἀπέβη μόνον μεταγενέστερον.

Ἐν Ἀθήναις μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀθωνος πρῶτος συνέστησε καφενεῖον εὐρωπαϊκῶς κεκοσμημένον ὁ Ἰταλὸς Σάντος ὀπισθεν τῆς Καπνικαρέας, κληθὲν *Bella Italia*. Εἶτα δὲ κτισθείσης κατὰ τὸ 1839 τῆς οἰκίας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὑπάρχει τὰ νῦν τὸ καφενεῖον ἡ Ὠραία Ἑλλάς, μετεκομίσθη ἐκεῖ, ὠνομάσας τὸ καφενεῖόν του *Bella Grecia*, ὄνομα ὅπερ φέρει τὸ καφενεῖον τοῦτο μέχρι σήμερον.

Τὸν καφὲ κατ' ἀρχὰς ἐπρομηθεύοντο εἰς τὴν Εὐρώπην ἀμέσως ἐξ Ἀραβίας. Τὰ δὲ φορτία ἐκομίζοντο εἰς Μασσαλίαν διὰ τῆς Τουρκίας καὶ Λιγυρίας. Πρῶτον δὲ τῷ 1709 ἔμποροι Γάλλοι τῆς γαλλικῆς πόλεως Σαιντ-Μαλό πορευθέντες εἰς Ἀραβίαν ἐκόμισαν κατ' εὐθείαν ἐκ Μέκκας καφέ.

Κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα τὸ πρῶτον ἐπεχείρησαν νὰ καλλιεργήσωσι τὴν καφεὲν ἐν ταῖς γαλλικαῖς ἀποικίαις. Οἱ Ὀλλανδοὶ εἶχον μεταφέρει εἰς τὰς ἀποικίας τῶν καφέας· τοσοῦτον δὲ εἰς τὴν φυτεῖαν αὐτὴν ἐπέτυχον, ὥστε τῷ 1690 ἡ νῆσος Βαταβία (*Bommeler-Waard*) ἐντελῶς ἐκαλύφθη ἐξ αὐτῶν. Ἐκ τῆς Βαταβίας ἐκόμισαν εἰς τὴν ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ Σουρινάμην, ἔνθα ὡσαύτως αἱ καφεαὶ εὐδοκίμησαν. Ἡ ἐν ταῖς γαλλικαῖς ἀποικίαις φυτεία δὲν εὐδοκίμησε πολὺ. Τῷ 1713 ἢ 1714 ὁ δῆμαρχος τοῦ Ἀμστελδάμου ἀπέστειλεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας δύο φυτώρια καφέας, ἅτινα ἐφύτευσαν εἰς τὸν βοτανικὸν κήπον. Τῷ 1720 δὲ ὁ Jussieu, διευθυντὴς τοῦ κήπου τούτου, ἔδωκε δύο φυτὰ καφέας εἰς τὸν *Dés Clieux*, τὸν ἀνχωροῦντα εἰς τὴν νῆσον Μαρτινίκαν ὡς στρατιωτικὸν ἀρχηγόν. Διηγοῦνται δὲ ὅτι κατὰ τὸν διάπλουον εἶχεν ἐλκτωρῇ τὸ πόσιμον ὕδωρ ἐν τῷ πλοίῳ, ὃ δὲ *Dés Clieux* ἐστερεῖτο κατ' ἡμέραν μέρος τῆς εἰς αὐτὸν περὶχωρουμένης μερίδος τοῦ ὕδατος ἵνα ποτίξῃ τὰ δύο δένδρῦλλα, ἅτινα ἐνεπιστεύθησαν αὐτῷ. Ἡ ἀφοσίωσίς του ἔσχε τὴν ἀνταμοιβὴν τῆς, διότι ἐκ τῶν δύο ἐκείνων δένδρῦλλων ἐπληρώθησαν αἱ Ἀντίλλαι (ὡν μία ἡ Μαρτινίκα) καφεῶν, τὰ νῦν δὲ ὁ καφὲς ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον ἐμπόριον καὶ τὸν πλοῦτον τῶν νήσων ἐκείνων.

Πρὸ τοῦ χρόνου τούτου ἡ νῆσος Βουρβὼν (πρὸς Ν. τῆς Μαδαγασκάρας) εἶχε καφέας, ἀλλ' οἱ κάτοικοι δὲν ἐγίνωσκον τὰς ιδιότητας αὐτῶν. Ὅτε

δὲ τῷ 1716 πλοῖον ἐκ Μέκκας προερχόμενον καὶ προσορμισθὲν ἐκεῖ, ἐπέδειξεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου κλάδον καφέας πλήρη ἀνθέων καὶ καρποῦ, οἱ κάτοικοι ἐξεπλάγησαν ἰδόντες, ὅτι τὸ δένδρον τοῦτο ἐφύετο εἰς τὰ ὅρη τῆς νήσου τῶν.

Σήμερον ἡ καφέα καλλιεργεῖται πολλοῦ τῶν τροπικῶν, ἐν Ἀραβίᾳ, ἐν Ἰνδίαις, ἐν ταῖς νήσοις Βουρβὼν καὶ Μυρίκη (αἵτινες κεῖνται ΝΑ. τῆς Μαδαγασκάρας), ἐν ταῖς Ἀντίλλαις καὶ ἐν πάσῃ τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ· τὸ ἐμπόριον δὲ τοῦ καφὲ ἀποτελεῖ ἓνα τῶν μεγαλητέρων ἐμπορικῶν κλάδων τοῦ κόσμου.

Τὸ καλὸν εἶδος τοῦ καφὲ δὲν προέρχεται μόνον ἐκ τῆς γῆς ἐν ᾗ φύεται ἡ καφέα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἡλικίας τοῦ δένδρου, τῆς ἐργασίας τῶν σπερμάτων, τῆς ξηράσεως κ.τ.λ. Ὁ διὰ τῶν πλοίων κομιζόμενος δὲν εἶναι τόσον καλὸς καὶ ἀρωματώδης ὅσον ὁ διὰ τῶν καραβανίων, ἴσως διότι ἡ ὑγρασία τῶν πλοίων ἐπιδρά ἐπὶ τῶν ἀρωματωδῶν αὐτοῦ οὐσιῶν.

Καλλίτερον εἶδος καφὲ θεωρεῖται ὁ γνήσιος τῆς Μέκκας. Τοῦ εἶδους ὁμῶς τούτου μικρὰ μόνον ποσότης κομίζεται διὰ τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν Εὐρώπην, τοῦ πλείστου καταναλισκόμενον ὑπὸ τῶν εὐτυχῶν καφεποτῶν τῆς Ἀνατολῆς. Δευτέρας καὶ τρίτης ποιότητος θεωρεῖται ὁ ἀνατολικός, καλούμενος καὶ ἀραβικός ἢ τῆς Μέκκας, εἶτα ὁ τῆς Ἰθάκας, Σουμάτρης καὶ ἄλλων μερῶν τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Οἱ καλοὶ κόκκοι τοῦ καφὲ εἰσὶ βαρεῖς καὶ σκληροὶ, καταπίπτουσι ταχέως ἐν τῷ ὕδατι, κατὰ τὴν φρύξιν ἐξογκοῦνται καὶ διαχέουσι τὴν γνωστὴν εὐάρεστον ὁσμὴν. Κκρόχρους κόκκοι, μέλανε, χλωροπράσινοι, λευκοὶ, ἐλαφροὶ, ἐπιπλέοντες ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἢ ὄζοντες κακῶς, δὲν εἶναι καλῆς ποιότητος.

Ἐνίοτε οἱ ἔμποροι χρωματίζουν εἰς τὰ κακὰ εἶδη τοῦ καφὲ διὰ διαφόρων ἐπιβλαβῶν χρωμάτων, διὰ κυανοῦ τῆς Πρωσίας, διὰ ἰνδικοῦ, θεϊκοῦ σιδήρου (καρμπογιᾶς). Ἀνιχνεύομεν δὲ τὸν δόλον τρίβοντες τοὺς κόκκους ἐπὶ ὑγρᾶς ὀθόνης ἢ ἐμβρέχοντες εἰς τὸ ὕδωρ.

Ὁ καφὲς ἄφροντος περιέχει κυρίως οὐσίαν τινὰ πικροτάτην, κληθεῖσαν ὑπὸ τῶν χημικῶν *cafestin* ἢ *thein*· διότι ἐμπεριέχεται καὶ εἰς τὰ φύλλα τοῦ τεύου. Ἡ οὐσία αὕτη εἰς μεγάλην δόσιν διδομένη εἶναι δηλητήριο, εἰς μικράν δὲ χρησιμεῖε ὡς φάρμακον. Περιέχει πρὸς τούτοις καὶ ἑτέραν τινα ὕλην στύφουσαν κληθεῖσαν *καφεδεψικὸν* ὀξύ, ξυλώδη μόριον, λίπος, λεύκιμα φυτικόν, μικρὸν ποσὸν σακχάρου, δεξιτερίνης, ἴχνη αἰθέριον ἐλαίου καὶ ἀνοργάνους οὐσίας (κάλι, νίτρον, τίτανον, φωσφόρον κτλ.)

Αἱ οὐσίαι αὗται κατὰ τὴν φρύξιν τοῦ καφὲ ἀλλοιοῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον· ἡ λίαν πικρὰ οὐσία μετριάζεται, τὸ καφεδεψικὸν ὀξύ ἀποσυντίθεται καὶ ἀναισθητοποιεῖ τὴν γνωστὴν ἀ-